

JOZUA 10:17-27

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus!

In het begin van deze eeuw, om precies te zijn: in 1923, heeft men in Egypte het graf ontdekt van farao Toetankamon. De jonge vorst was in zijn leven niet bepaald een figuur van betekenis geweest. Toch werd hij in ónze eeuw beroemd; reeds door het feit, dat zijn graf het enige ongeschonden koningsgraf was, dat de archeologen openden. Maar ook: er werden fabelachtige schatten in zijn graf aangetroffen. De kleinste van de drie doodkisten, waarin de mummie van de koning lag... -die kisten lagen weer in elkaar- ...de kleinste dus bestond uit louter goud, en woog 285 kilogram. Ernaast stonden kisten vol edelgesteenten en paarden! En dan de enorme voorraad meubelen, die aan de farao waren meegegeven met het oog op zijn leven nà dit leven. Onder die meubels heeft men ook de troon van Toetankamon aangetroffen, te bezichtigen in het museum te Caïro. Het moet een fabelachtig mooie zetel zijn, vervaardigd uit kostbare houtsoorten, en ingelegd met ivoor en goud. Van onderen was er aan de troonzetel een voetbank vastgemaakt, een voetbank, waarin door inlegwerk -mozaïek- de negen traditionele vijanden van Egypte waren afgebeeld, in geboeide houding! Dus, als de farao straks -in het hiernamaals- op zijn troon zou gaan zitten, dan zou hij vanzelf zijn voeten zetten op de nek van zijn vijanden.

Natuurlijk zou ik u aan deze beroemde troon en voetbank van farao Toetankamon niet herinneren, wanneer onze tekst daartoe niet enige aanleiding gaf. Bedenken we immers, dat de Israëlieten van Jozua's dagen met die wereld beter bekend geweest zullen zijn dan wij, vandaag. Ik schat dat Jozua zeker een man van 40 jaar geweest zal zijn, toen Israël uit Egypte trok. Ten tijde van de geschiedenis van onze tekst moet hij dus omsteeks 80 geweest zijn. En zulke ouderen zijn er genoeg méér geweest... -bijvoorbeeld in de stam van Levi, die niet door het oordeel in de woestijn getroffen is- ...genoeg meer mensen, die zich het Egyptische verleden nog best wisten te herinneren. En die zich dus ook wel de symboliek van dat zetten van de voeten op de nek van de overwonnen vijanden hebben begrepen. In elk geval is Jozua daarvan blijkens de geschiedenis die voor ons ligt, maar gewoon uitgegaan.

Ik mag de voorgeschiedenis zeker wel even ophalen? De stad Jericho was op wonderlijke wijze in handen van de Israëlieten gevallen. Ze werd helemaal verbrand. Daarna onderging de stad Ai hetzelfde lot, behalve dat Israël dààrvan de buit voor zichzelf mocht houden; dus voorwerpen en dieren. Maar ook van dié stad werden alle inwoners gedood krachtens Gods ban over Kanaän. Toen dit alles de inwoners van de stad Gibeon ter ore kwam, hebben die hun leven op listige wijze weten te redden. Door bedrog hebben ze de Israëlieten ertoe weten over te halen, met hen een verbond te sluiten. Ze hebben het namelijk laten voorkomen dat ze niet uit Kanaän kwamen, maar uit een ver land daarbuiten. En met volken buiten Kanaän -zo had Mozes gezegd- zou Israël straks gerust verbonden mogen aangaan. Maar later kwamen de Israëlieten tot de ontdekking dat ze bedrogen waren, dat Gibeon wel terdege een stad binnen Kanaän was! Maar toen konden ze niet meer terug; ze hadden onder ede, onder aanroeping van Jahweh, Israëls God, aan Gibeon trouw beloofd. Bij de Naàm van Jahweh!, en die trouw hebben ze vrijwel onmiddellijk getoond ook! Want kort daarna werd de stad Gibeon door de legers van een vijftal andere Kanaänitische steden belegerd en aangevallen, omdat Gibeon -huns inziens- verraad had gepleegd door naar de Israëlieten over te lopen. Toen deed Gibeon een beroep op het gesloten verbond in de Naam van Jahweh. "Och, trek uw hand niet van uw knechten af; ruk haastig tot ons op, verlos ons, en help ons!"

Daarop is de geweldige slag tussen Israël en de vijf koningen gevolgd, een slag, waarin God de HERE Israël te hulp gekomen is door gebruik te maken -zo blijkt uit de gebezigde Hebreeuwse woorden- van ongewone middelen der natuur. Omdat er van stenen wordt gesproken is er beslist te denken aan een regen van meteorstenen, in elk geval van vurige stenen. En misschien heeft hiermee wel het feit verband gehouden, dat de vijf koningen hun toevlucht gezocht hebben in een spelonk, zoals wij ons in de afgelopen oorlog tegen bommen en granaten en scherven van afweergeschut gepoogd hebben te beveiligen in schuilkelders. Overigens leest men het wel vaker in de heilige Schrift, dat mensen zich verborgen in spelonken. Het gebergte in Palestina is rijk aan holen en grotten.

Nu, toen aan Jozua gemeld werd, dat die vijf koningen zich ergens in een spelonk verborgen hadden, heeft hij de mannen bevel gegeven zich daardoor niet te laten ophouden, maar eerst de vluchtende legers te achtervolgen. Later zou Jozua wel met die vijf koningen afrekenen. Men moest de ingang van die grot maar zolang met grote stenen barricaderen, en er een wachtpost bij plaatsen. Inderdaad heeft later die afrekening plaatsgehad. Toen zijn die 5 koningen terechtgesteld; ze zijn ter dood gebracht en hun dode lichamen zijn aan vijf palen gehecht, er op gespietst, met de punt door de buik, en ze hebben daar tot 's avonds gehangen. Daarna zijn ze afgenomen en in dezelfde spelonk geworpen, waarin de koningen zich eerst verstopt hadden. Een stapel stenen werd ervoor geplaatst als sprekend monument.

Dit wat de uiteindelijke terechtstelling van de vijf betreft. Maar vooraf heeft er nog wat anders plaatsgehad. Toen heeft Jozua namelijk al zijn mannen bijeengeroepen, en in het bijzonder zijn aanvoerders naar zich toe geroepen, en gezegd dat zij eerst hun voet op de nek van die vijf koningen moesten zetten. Dat hebben die aanvoerders gedaan, en toen zijn daarna pas die vijf koningen door Jozua ter dood gebracht. Dit is in het kort de hele geschiedenis.

En nu, gemeente, kunt u natuurlijk gemakkelijk begrijpen dat er tegen deze gang van zaken nogal bedenkingen zijn ingebracht. "Was het nu al niet erg genoeg dat Jozua die vijf koningen liet ombrengen? Kwam dat nu wel te pas tegenover krijgsgevangenen? En dan zó wreed optreden? En om dan eerst nog tegen de Israëlitische aanvoerders te zeggen: "Komen jullie eens hier, en zettten jullie eens je voet op de nek van deze vijf koningen!" Was dat nu niet veel en veel te wreed? Was dat nu geen plagerij? Was dat geen... sadísme?"

Ik zou me best kunnen indenken, dat zulke bezwaren ook op ú even indruk maakten. 't Gevoel heeft ook zijn rechten. Argumenten als deze hebben in het Duitsland van Hitler dan ook opgeld gedaan. "Houdt u zulke Joodse gruwelen voor gepast? Durft u dat goedpraten?" Ik kan me indenken, dat er Duitsers zullen zijn geweest, die van zulke redematies à la Alfred Rosenberg niet direct teruggehad hebben, nu nog afgedacht van de gelegenheid om te spreken. Gelukkig hebben wij die gelegenheid thans wel. En daarom vestig ik uw aandacht eens op de volgende dingen:

Christenen, vergeet u ten eerste bij het bijbellezen nooit, dat God Zélf aan Israëel bevel gegeven heeft om àlle Kanaänieten: mannen, vrouwen en kinderen, te dóden; op hen de ban toe te passen. U herinnert zich, dat God tot Abraham gezegd had: "Abraham, aan uw nakomelingen zal Ik dit land geven; alleen: nú nog niet! Want de ongerechtigheden der Kanaänieten zijn nog niet vol geworden!" Nu, die zijn dan in de dagen van Mozes en Jozua blijkbaar wél vol geworden! En wat dat betekend heeft, daar weten we het een en ander vanuit de Schrift van, en daarvan zijn we juist in onze eeuw heel wat meer gaan weten, dankzij de wetenschap van de opgravingen. Ik heb het wel eens meer gezegd, en kan er nu wel kort over wezen: het is in Kanaän een vréselijk onzedelijke smeerboel geweest! Vandààr, dat God eindelijk gezegd heeft: "radicaal opruimen!" Tussen twee haakjes: u weet dat Israëel zich aan die opdracht niet gehouden heeft; het heeft de Kanaänieten gespaard! Israëlieten en Kanaänieten zijn later onder elkaar zelfs getrouwd! En dàt is de reden geweest, waarom Israëel op den duur zélf door God het land Kanaän uitgesmeten is: de ballingschap! Het voorspel daarop begint al in het boek Richteren.

Dit eerst even over Gods ban, Gods toorn over de Kanaänieten. De HERE had een kwéstie met die mensen! Dit eerst over Israëls primaire opdracht van God; een opdracht, waaraan men zich in de dagen van Jozua nog trouw gehouden heeft. En derhalve: als iemand nu van die ban over Kanaän tot u zegt: "Hè! wat wreed!", weet u wat u dan antwoorden moet? Dan moet u antwoorden: "Meneer, u moet met uw verwijt niet bij mij zijn! U moet daarmee zelfs niet bij een man als Jozua zijn, meneer, u moet daarmee bij Gód zijn!" Het kan God heus wel eens te bàr worden met de smeerboel! God had een kwestie met de Kanaänieten! Dàt was het! Tenminste, ten eerste.

Want vervolgens dit: Als u dan toch nog iemand tegenkomt, die blijft volhouden: "Nee nee! Israëls manier van oorlogvoeren is toch maar hard en wreed geweest!", dan geef ik u de goede raad aan zo-iemand te vragen, of hij eigenlijk zijn Bijbel wel kent? Of hij bijvoorbeeld Deuteronomium 20 wel kent? Daar heeft Mozes namelijk aan Israël opgedragen, wat het zou moeten doen àls... àls het eens mocht gebeuren, dat het in oorlog raakte met een níét-Kanaänitische stad. Nu, dienaangaande heeft Mozes wel terdege bevolen er dan niet maar meteen op los te slaan, maar eerst aan zo'n stad vrede aan te bieden! En àls, àls ze zo'n stad dan tóch belegeren moesten, dan mochten ze bijvoorbeeld de vruchtbomen rondom die stad niet vernietigen! En met een meisje uit zó'n stad zou men wél mogen trouwen!

Dit eerst over al die praatjes over wreedheid op gezag van God, en van Mozes. Maar... nu over dat verwijt van zogenaamd sadisme in de geschiedenis, waarover we nu speciaal spreken. Omdat Jozua immers eerst tegen iedereen, en toen tegen die aanvoerders zei: "Komen jullie eens hier, en zetten jullie je voet eens op de nek van deze vijf koningen!"

Het komt er ook hier weer op aan de Bijbel wat te kennen. U weet nog (in elk geval heeft Jozua geweten), dat niet héél Kanaän in zijn dagen al veroverd zou worden! Dat had God op Horeb al gezegd: Exodus 23. Niet heel Kanaän zou al meteen veroverd worden, nee nee! Waarom niet? Wel, anders zouden vanwege de totale ontvolking van Kanaän de wilde dieren te sterk zijn toegenomen in het land. U moet eens even bedenken dat je in de dagen van Simson -trouwens ook wel later- nog leeuwen had! En jakhalzen zijn er nu nóg! Tegenwoordig zou men zeggen: "Anders zou het evenwicht in de natuur al te zeer verstoord geworden zijn!" Bedenkt u dat ook goed bij het lezen van het hele boek Jozua. Laten we elkaar niet altijd napraten, maar zélf onderzoeken! Laten we vooral niet zeggen: "Jozua heeft tot taak gehad heel Kanaän te veroveren!", want dat is helemaal niet waar; dat is beslist niet waar! Jozua heeft heel goed geweten dat hij maar een begín zou maken, en dat er voor de na hem komende generaties nog heel wat werk aan de winkel zou overblijven; dat er nog heel wat terrein om te veroveren voor hen over zou blijven!

Welnu, en als u dàt allemaal eerst eens even bedacht hebt, dan gaan we nú de strekking van Jozua's bevel tot de aanvoerders begrijpen. Dan gaan we nu eens nauwkeurig lezen; dan gaan we nu vers 25 eens lezen.

Dat luidt aldus: "Toen zei Jozua tot hen: "Vreest niet! En laat u geen angst aanjagen! Weest sterk en standvastig, want aldus zal Jahweh doen aan al uw vijanden met wie gíj straks op úw beurt -gíj op úw beurt!- de strijd zult aanbinden!" Over dit vers 25 twee opmerkingen.

De woorden waarmee Jozua hier alle krijgslieden, en in 't bijzonder de aanvoerders, een hart onder de riem gestoken heeft met het oog op de toekomst, die woorden luiden letterlijk eender als de woorden, waarmee God de HERE Zelf Jozua, Zijn knecht Jozua, bemoedigd had toen alles nog beginnen moest, toen Israël nog aan de overkant van de Jordaan stond. Déze woorden van Jozua tot het volk en tot de aanvoerders -Jozua 10 vers 25- staan -krék eender- ook al in Jozua 1 vers 9, maar dan zijn het woorden van Gód tot Józua! Dus... het is maar gewoon een kwestie van doorgeven geweest! God Zélf had eerst alleen tot Jozua gezegd: "En je houdt er de moed maar in!" Nu, en dàt heeft Jozua nu doorgegeven. Dat is één.

En nu komt mijn tweede opmerking bij vers 25. Er staat: "Want aldus zal de HERE doen aan al uw vijanden, tegen wie gíj strijdt!" Onder dat woordje "gij" moet u maar een dikke potloodstreep zetten! Want dat heeft de nadruk. Jozua heeft daarmee dít willen zeggen tot het volk, en vooral tot de aanvoerders: "Nu hebben jullie gezien wat er vandaag, wat er in mijn dagen gebeurd is; wat God nú al gedaan heeft tot onze hulp tegen de Kanaänieten, hoewel die Kanaänieten véél en véél talrijker en machtiger zijn dan wij! Wij zijn maar een heel klein volkje, vergeleken bij die 7 à 10 volkeren hier in Kanaän! Mààr... laat je daardoor niet intimideren; er valt niets te wanhopen met zúlk een God aan jullie zijde, Die bereid is om voor Zijn volk, als het zich tenminste gelovig op hem verlaat, zelfs hemel en aarde te bewegen! Ja, zelfs de loop van zon en maan te vertragen, en zelfs met meteorstenen te gaan smijten!"

Ziedààr de les, die Jozua aan zijn aanvoerders gegeven heeft, MET HET OOG OP DE TOEKOMST! Welnu, en om die les aanschouwelijk te maken, heeft Jozua gebruik gemaakt van een symbolische handeling, die men in die dagen bést begrepen heeft! Hij heeft zijn mannen hun voet op de nek van die vijf koningen laten zetten. De slag was afgelopen, de grote slag op Gibeon, en toen daarnà, met het oog op de toekomst: "Je voet op die vijf nekken!". Dat is toen een handeling geweest, waarvan de Israëlieten uit Jozua's tijd de bedoeling minstens zo goed zullen hebben begrepen, als wij sinds de opening van het graf van farao Toetankamon, met zijn hoogst merkwaardige troon, en met die hoogst merkwaardige voetbank, met de afbeelding daarin van de 9 traditionele vijanden van Egypte.

Trouwens, al wàs dat beroemde koningsgraf nu eens nooit ontdekt... -dat had ook gekund! 't Is me een toberij geweest om er bij te komen!-, ...maar al wàs het nooit ontdekt, dan hadden wíj van die symbolische handeling toch nóg wel iets begrepen! Want wíj hebben immers toch ook nog een óverige Bijbel?! Als we dàarnaar luisteren, dan zullen we begrijpen wat deze Schriftplaats... -over de mannen van Jozua met hun voetzolen op de nek van die vijf koningen- ...wat deze plaats ook vandaag nog te zeggen heeft tot óns, tot u en mij, en tot onze kinderen! Nee, verbeelden wij ons alstublieft niet, dat voor ons nu ook nog altijd het gebod zou gelden, de opdracht, om het land Kanaän met het zwaard in de vuist te gaan veroveren! U weet wel: zo dwaas is men geweest in de tijd van de kruistochten, lètterlijk! Wij, die daar achter staan, verbàzen ons er misschien over, hoe 't mógelijk is geweest, dat een heel werelddeel in zó'n psychose, in zó'n greep van dweepzucht heeft kunnen geraken! Dat men het Petrus van Amiëns en later Bernard van Clairvaux heeft nageroepen: "God wil het! God wil het!", en dat zelfs moeders daar hun kleine kinderen voor hebben meegestuurd! Dan staan we werkelijk met stomheid geslagen!

Mààr... u moet uw schouders toch maar niet al te hoog optrekken hoor! Ik moet het nog zien, of de Christenheid het zal blíjven begrijpen dat zij tegenover Palestina absoluut geen speciale taak heeft! Gods Kerk heeft geen speciaal land meer te veroveren! En in de Schrift staan naar mijn bescheiden mening helemààl geen beloften, dat de Here Jezus nog eens in Jeruzalem zal zetelen. Daar heb ik nog nooit een letter van kunnen vinden in de Schrift! Er is een Israël-actie, en een Israël-manie...! Ik heb me daar eens wat over georiënteerd, en ik lees graag wat er gezegd wordt: èn van Israëlische, èn van Arabische zijde. Die andere kant is heus de moeite van het aanhoren óók waard!

Maar... daar gaat het nu niet over; ik mag niet te ver gaan. Ik moet u dit zeggen: wij een lând veroveren, een land... één land?? Da's véél te weinig! Wij Christenheid hebben een hele wérelde te veroveren! Aan ónze aanvoerders -namelijk aan de apostelen- is door ónze Jozua -de Gróte Jozua, namelijk Jezus Christus!- de opdracht gegeven: "Ga dan heen, predik het evangelie aan ALLE creaturen!" Dà's onze taak!

Nu, en als wij vandaag eerst zien naar die taak: de hele wereld, en daarna naar ons al meer verdwijnend klein stelletje gelovigen, dan zouden wij ook wel eens de neiging bij ons kunnen voelen opkomen om tegen de toekomst op te zien! Vandaag, en voor onze kinderen...! De kerken lopen leeg! Tegenóver ons staat de massa! Tegenover óns staat het geld! Tegenover ons staat -veelszins- de wetenschap! Lijkt het niet alsof ook de apostolische kerk -dat zijn wij!- geplaatst is voor een onbegonnen werk?! Zó'n klein clubje, tegenover zó'n massa? Nu, leer dan maar van Jozua de aloude les! Immers, Jozua heeft zijn mannen geen les gegeven in véchten! Dan moet u Psalm 44 nog eens lezen! Nee! hij heeft geen les gegeven in vechten, maar in gelóven! Lees dan vers 25 nog maar eens: "Vreest niet, en laat u geen angst aanjagen!" Ja, want daar was toen reden voor! En Jozua onderstreepte die les toen nog eens door middel van bedoelde symbolische handeling: "Kom hier, en zet jullie voet op hun nek!"

Gemeente, neemt u die les van Jozua mee! Overdenk die nog eens! Neemt u haar ter harte! Wat bent ú hoog bevoorrecht boven Jozua! Want wat is er na Jozua al niet heel veel duidelijker geworden van het grote plan, het grote heilsplan van God, waarin wij... -en we hebben geen druppeltje Jodenbloed in onze aderen!- ...waarin wíj thans ook opgenomen zijn! Wij mogen nú al weten, dat God Zijn eigen Zoon naar de aarde gezonden heeft, en dat die Zoon toen hier op aarde nóg groter geloof

getoond heeft dan Jozua! En wij mogen nú al weten dat Christus toen dé vijanden, namelijk satan, zonde, dood en graf, in principe al overwonnen hééft, en dat Hij nu al gezeten is aan de rechterhand van God in de Hemel, op een troon, waarbij die van farao Toetankamon maar kinderwerk is natuurlijk! Daar hààlt geen voetbank ter wereld bij!

Die overwinning ligt vast! Het wachten is voor Christus nu alleen nog maar op de grote dag! We lazén dat in 1 Corinthe 15; 't staat ook in Hebreeën 10, en we zongen het ook in Psalm 110. De grote dag, waarop God al Zijn vijanden zal zetten tot een voetbank van zijn voeten! Dat gaat u nu toch zeker wel begrijpen?! Écht met Zijn voeten erop! En die dag zal zeker ook wel komen, gaan we -geloof ik- nú begrijpen, nu we de ongúre ongerechtigheid van de goddelozen rondom ons al voller en voller zien worden! Als Gods geduld straks óp is...!

Weet u dus, waarvoor u zich wachten moet? Géén compromis hoor! met die tegenwoordige méér dan Kanaänitische smeerboel! Dat is één! En weet u wat u wél te doen hebt? Dit: leg uw toekomst maar vertrouwend in de handen van de God en Vader van onze Here Jezus Christus! Díé zal het maken; die Vader, Die eens zowel Zijn Zoon ten volle verhogen zal, maar óók: degenen, die Zijn Zoon in onverderfelijkheid hebben liefgehad! In onverderfelijkheid; dat wil zeggen: die hebben volgehouden, vólgehouden, en die dat ook hebben getoond door een oprechte wandel des geloofs!

Christenen! Dat meerwaardigheidsgevoel tegenover een gewéldige wereld, waar ú niet tegenop kunt wat uw eigen krachten betreft, zó'n wereld vol bårre goddeloosheid, dat meerwaardigheidsgevoel moet u zich maar gerúst veroorloven! Schaart u zich maar gerúst in de rij van àlle gelovigen: Jozua, David, de Gróte Jozua, Paulus, enzovoort: Luther, Calvijn: dààr moet u in gaan staan, en dan mag u gerust het meerwaardigheidsgevoel van het geloof hebben!

En u weet wat de apostel der liefde daarvan zei? Daar zal ik mee eindigen:

"Want díft is de overwinning, die de wereld overwonnen hééft, namelijk:
ons gelóóf !"

AMEN.

Lezen: Jozua 10:17-27
1 Cor.15:20-28

zingen: psalm 110:1
psalm 119:1
psalm 44:1-4
psalm 27:7

9 mei 1971.